

24G05

Jacqueline van Dongen
Rekenkamer Zwijndrecht

**Inzicht in impact: *Onderzoek naar de effectiviteit van
Klimaatadaptatie en Energietransitie in Zwijndrecht***

5 maart 2024

Aan de leden van de raad,

De raad besluit:

In te stemmen met de conclusies en aanbevelingen van het rapport "**Inzicht in impact: *Onderzoek naar de effectiviteit van Klimaatadaptatie en Energietransitie in Zwijndrecht.***"

De secretaris Rekenkamer

De voorzitter

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 9 april 2024

De griffier,

De voorzitter,

Bijlagen:

- Bijlage 1: Rapport: Inzicht in impact: Onderzoek naar de effectiviteit van Klimaatadaptatie en Energietransitie in Zwijndrecht;
- Bijlage 2: Persbericht Inzicht in impact: Onderzoek naar de effectiviteit van Klimaatadaptatie en Energietransitie in Zwijndrecht;
- Bijlage 3: Presentatie aan de raad.

Toelichting:

Inleiding

De Rekenkamer Zwijndrecht heeft in 2023 een onderzoek uitgevoerd naar het Duurzaamheid. Het onderwerp duurzaamheidsbeleid stond met stip op nummer 1 na de ronde die de rekenkamer eind 2022 langs de fracties heeft gemaakt over mogelijke onderzoeksonderwerpen voor het onderzoeksprogramma 2023. De rekenkamer heeft besloten om een *ex durante* onderzoek uit te voeren naar het beleid, in het bijzonder met betrekking tot de klimaatadaptatie en de energietransitie.

Beleidsmatig zijn voor Zwijndrecht verschillende beleidskaders geformuleerd waarbij het programma Duurzaamheid (Naar een toekomstbestendig Zwijndrecht) en de RES Drechtsteden belangrijk zijn. Het programma is recent herzien en door de raad vastgesteld. Dit onderzoek is erop gericht om de raad inzicht te geven in de doelrealisatie van het oude programma, en input te geven voor eventuele aanvullingen op en aanpassingen van het nieuwe programma.

De hoofdvraag die in dit onderzoek centraal staat is als volgt:

Hoe effectief is de gemeente Zwijndrecht op de doelstellingen Energietransitie en Klimaatadaptatie?

Het onderzoek is uitgevoerd door TwynstraGudde.

In het rapport vindt u de Nota van Bevindingen en de Bestuurlijke Nota. In de Nota van Bevindingen vindt u de bevindingen en antwoorden op de deelvragen van het onderzoek. In Bestuurlijke Nota van rapport licht de Rekenkamer de getrokken conclusies en aanbevelingen toe.

Eerdere besluitvorming

Op 22 maart 2023 is uw raad geïnformeerd over de onderzoeksaanpak. Op 15 januari 2024 is er een zgn. 'ophaalsessie' geweest met en voor uw raad waarin de Rekenkamer u heeft geïnformeerd over de gevalideerde bevindingen van het onderzoek, waarbij u vragen heeft kunnen stellen en waarin u gevraagd is uw bouwstenen te geven voor de aanbevelingen naar aanleiding van dit onderzoek.

Beoogd effect

Met het onderzoek draagt de Rekenkamer bij aan het hebben van goed overzicht van en inzicht in de opzet en de uitvoering van de energietransitie en de klimaatadaptatie: welke kaders, doelen, middelen en tijdlijn zijn afgesproken en hoe staat het met de realisatie daarvan? Sluiten bijvoorbeeld de lokale doelen en de RES-doelen op elkaar aan? Hoe is integraliteit geborgd, werkt het programma door op de verschillende beleidsdomeinen? En kan de raad sturing geven aan de transitie of 'overkomt' het de raad?

Argumenten

Conclusie:

Om de vraag ***Hoe effectief is de gemeente Zwijndrecht op de doelstellingen Energietransitie en Klimaatadaptatie?*** te beantwoorden heeft de Rekenkamer gekeken naar alle door de raad vastgestelde (beleids)documenten omtrent het thema en programma duurzaamheid. Waaronder het nieuwe programma duurzaamheid dat loopt van 2024 tot 2027. Dit nieuwe programma is gedurende dit onderzoek vastgesteld. Omdat een nieuw programma is vastgesteld, wordt zowel teruggekeken op de uitvoering van het oude programma, als gekeken naar de opzet van het beleid in het nieuwe programma.

Wat betreft de realisatie van de doelstellingen op het vlak van klimaatadaptatie concludeert de rekenkamer dat de gemeente Zwijndrecht goed op weg is. De inzet op het programma groenblauw en klimaatadaptief bouwen zijn de juiste maatregelen om Zwijndrecht richting 2030 klimaatadaptief in te richten.

Als het gaat om de energietransitie zijn belangrijke stappen gezet en wordt capaciteit en middelen ingezet voor de uitvoering van het programma. Wel is Zwijndrecht hierin afhankelijk van externe partijen als het gaat om de realisatie van Kijfhoek, en van een voorspoedige voortgang van de warmte-uitvoeringsplannen. Hier moet nog mee gestart gaan worden, maar de doorlooptijd hiervan is groot. Daarmee is het maar de vraag of de doelen richting 2030 worden gehaald.

Om tot de beantwoording van de hoofdvraag te komen is de hoofdvraag in vele deelvragen geoperationaliseerd, in de clusters 'wat is het Zwijndrechts beleid?', 'hoe vindt de uitvoering plaats?', 'worden ambities en doelen gerealiseerd?' en 'kan de raad zijn kaderstellende en controlerende rol invullen?' In het rapport wordt verder ingegaan op de beantwoording van deze deelvragen.

Aanbevelingen:

De Rekenkamer beveelt de gemeenteraad aan, het college opdracht te geven om in te zetten op de volgende punten:

- 1. Koppel kortcyclisch sturen aan inzicht op het effect op de lange termijn doelen:**
 - A. Borg als college en ambtelijke organisatie flexibiliteit en leren binnen het programma; zodat tijdig en proactief kan worden ingespeeld op ontwikkelingen binnen de energietransitie. Ontwikkel in samenspel met raad een werkwijze en samenwerking waarbij kortcyclisch wordt gestuurd op acties, maatregelen en doelen.**
 - B. Verbind in de informatievoorziening aan de raad de acties en maatregelen sterker aan de doelen, waarbij inzichtelijk wordt gemaakt wat de impact is van de uitvoering op de doelrealisatie. Borg daarmee dat de raad met de informatievoorziening inzicht**

heeft in de doelrealisatie en hierop kan sturen. Formuleer daarvoor als raad de informatiebehoefte richting het college.

2. **Ontwikkel als college een hernieuwde participatiestrategie voor de energietransitie. Pas deze participatiestrategie toe bij de ontwikkeling van de wijkuitvoeringsplannen, waarbij geborgd is dat de strategie periodiek wordt herijkt en herzien aan de hand van opgedane ervaringen in de wijken.**
3. **Borg als raad dat in de nieuwe Omgevingsvisie de elementen van de energietransitie en klimaatadaptatie die een ruimtelijke weerslag hebben, een plek krijgen. Waarbij de raad de afweging heeft te maken ten aanzien van andere ontwikkelingen die ook om ruimte vragen.**

Kanttekeningen

Voor de realisatie van de doelstellingen richting 2030 ten aanzien van de energietransitie is de gemeente sterk afhankelijk van het realiseren van het zonnepark Kijfhoek. Dat zit nog in de planfase. Ook moet nog gestart worden met warmte-uitvoeringsplannen in de wijken. Het aanleggen van het Warmtenet is al wel gestart door HVC.

(Extern) draagvlak

Het onderzoek is uitgevoerd bij en in samenwerking met de ambtelijke organisatie en de portefeuillehouder. De Nota van Bevindingen is voorgelegd voor ambtelijk wederhoor.
De bestuurlijke nota is voorgelegd aan het college voor bestuurlijk wederhoor.

Aanpak/uitvoering/evaluatie

Als de raad instemt met de conclusies en aanbevelingen van het rapport: **"Inzicht in impact: onderzoek naar de effectiviteit van Klimaatadaptatie en Energietransitie in Zwijndrecht"**, zal het college hiermee de opdracht hebben verkregen deze aanbevelingen uit te voeren.

In hun bestuurlijke reactie gaat het college kort in op de aanbevelingen. In feite legt het college aanbevelingen 1 en 2 naast zich neer.

Het is nu aan de gemeenteraad om te bepalen of hij zijn kaderstellende en controlerende rol voldoende kan invullen.

Communicatie/publicatie/participatie

Het eindrapport van het Rekenkameronderzoek is onder embargo verstuurd aan de raad op 15 februari 2024.

College en ambtelijke organisatie hebben tevens, in cc, op hetzelfde moment het rapport onder embargo verkregen.

Het rapport inclusief de bevindingen en conclusies en aanbevelingen zijn op 5 maart 2024 gepresenteerd aan de raad en openbaar gemaakt.

Dit is vergezeld gegaan door een persbericht (zie bijlage).